

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSA Barbara Trębska

w sprawie z wniosku J. S.
przy uczestnictwie R. S. i S. S.
o dział spadków, podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 września 2014 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w T.
z dnia 30 kwietnia 2014 r., sygn. akt I Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w T. – po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy J. S. i uczestnika R. S. – zmienił postanowienie działowe Sądu Rejonowego w B. z dnia 2 sierpnia 2013 r. Uwzględniając apelację uczestnika R. S., przyznał właśnie jemu najbardziej wartościowy składnik majątku (nieruchomość położoną w B., składającą się z działki nr 6021), zasądzając na rzecz wnioskodawcy i drugiego uczestnika stosowne spłaty i dopłaty. Całość dzielonego majątku wynosi – według ustaleń Sądu Okręgowego – kwotę 261.130,44 zł, a nie, jak ustalił Sąd Rejonowy, kwotę 275.397,90 zł. Udział każdego spadkobiercy ma zatem wartość w wysokości 1/3 części wartości ogólnej, czyli kwotę 87.043,48 zł.

Wnioskodawca zaskarżył orzeczenie Sądu Okręgowego skargą kasacyjną w określonej części, tj. w tym zakresie, w którym nieruchomości obejmująca działkę nr 6021 przyznano na własność uczestnika oraz orzeczono o spłatach i dopłatach, a także o obowiązku jej wydania. Jako wartość przedmiotu zaskarżenia wnioskodawca wskazał kwotę 261.130,44 zł, czyli wartość całego dzielonego majątku.

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 106.258,48 zł, tj. wartość odzwierciedlającą interes prawny skarżącego, na którą składa się wartość jego udziału oraz roszczeń ubocznych, i skargę – jako niedopuszczalną (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.) – odrzucił.

W zażaleniu skarżący zakwestionował stanowisko Sądu drugiej instancji, zarzucając naruszenie art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy trafnie stwierdził, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, iż w sprawach tzw. działowych wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły nie może przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną. Tylko wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (por. np. postanowienia z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 14 kwietnia 2005 r., II CK 96/05, „Izba Cywilna” 2006, nr 3, s. 53 lub z dnia 8 listopada 2012 r., II CSK 314/12, „Izba Cywilna” 2013, nr 12, s. 45). Jednocześnie wyjaśniono, że podważenie samej zasady podziału oznacza zakwestionowanie istnienia wspólności (współwłasności) podlegającej podziałowi lub powołanie się na umowne wyłączenia dopuszczalności podziału (por. art. 210 zdanie drugie k.c.).

W tej sytuacji, wbrew temu co zarzucił uczestnik, nie można przyjąć, że wartością przedmiotu zaskarżenia jest wartość „najcenniejszego” składnika majątkowego wchodzącego w skład spadku ani tym bardziej wartość całego

przedmiotu działu; interes prawny (majątkowy) skarżącego wyraża się wyłącznie wartością jego udziału, powiększoną w tym wypadku o wartość roszczenia ubocznego. Skoro zatem, co prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, wartość ta nie sięga kwoty przewidzianej w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., to odrzucenie skargi kasacyjnej było uzasadnione.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).